

Maaibeleid

Goed maaibeleid is essentieel

Juist maaien is belangrijk. Het speelt een sleutelrol in het floreren of afnemen van een plaatselijke bijenpopulatie. Wilde bijen zijn gevoelig voor voedselschaarste. Het ontbreken van voedsel, door bijvoorbeeld een ongunstig maaitijdstip, of het weghalen van een plantensoort, leidt vrijwel direct tot het uitsterven van de soort ter plaatse. Je verliest hiermee de biotoop van de bij.

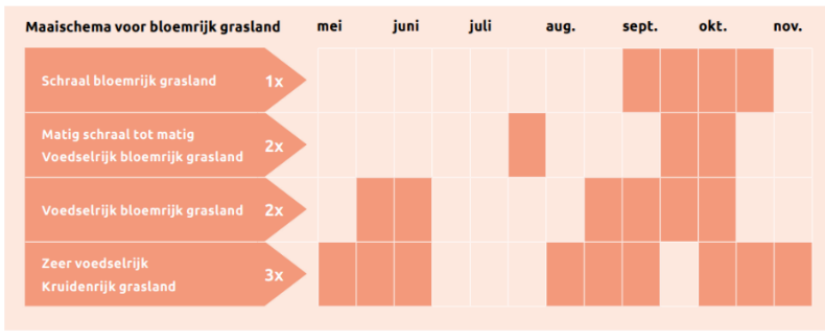
Bovendien is op de juiste wijze maaien **op den duur effectiever dan het inzaaien** van bloemenmengsels. Bloemenmengsels inzaaien levert vaak een kortstondige bloemenzee die jaarlijks onderhouden moet worden/opnieuw ingezaaid moet worden. Vaak komt hier nog bij dat de ingezaaide planten niet op het type bodem staan waar ze thuishoren (niet-streekeigen) en zich dan op den duur niet kunnen handhaven. Ook bestaat de kans op woekeren van de nieuwe ingezaaide planten die je op andere plekken niet wilt. Zoals eerder aangegeven zijn inheemse planten en bijen op elkaar afgestemd, en komen streekeigen planten in een gebied van nature al voor waar de bijbehorende bij ook vliegt. Dit wordt ook wel de bestaande 'zaadbank' genoemd: de al aanwezige zaden in de grond die wachten totdat ze kunnen floreren. Door juist te maaien geef je deze streekeigen planten de kans om te ontwikkelen. Streek eigen planten komen zo gezegd van zelf 'aanwaaien' of zijn al aanwezig in de grond – wachtend op hun kans!

Checklist bij-vriendelijk maaien

- **Maai arme zandbodems 1x per jaar.**
- **Maai voedselrijkere bodems 2x keer per jaar en voer het maaisel af.** Door het gemaaide weg te halen verschrail je de bodem. Door verschraling krijgen kruiden en planten meer gelegenheid om te groeien in plaats van snelgroeiende grassen. Ruim het gemaaide pas na 1 -3 dagen op, zodat dieren en insecten kans hebben om eruit te komen. Door het gemaaide niet af te halen en af te voeren krijg je ongewenste verrijking van de bodem, gevolgd door een verruiging van de vegetatie (bijv. bramen, raapzaad en brandnetels gaan overheersen).
- **Maai altijd gefaseerd** (ongemaaide deel 15-30% van de oppervlakte). Zowel in ruimte als in tijd is het aan te raden om beheer gefaseerd uit te voeren. Dit houdt in dat verschillende delen van een gebied op verschillende momenten in het jaar beheerd worden. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat graslanden, bermen of dijken nooit volledig gemaaid worden, maar dat er altijd delen van de oppervlakte niet worden gemaaid. Dit heeft vele voordelen voor bijen: bloemen die voor voedsel zorgen zijn niet plotseling volledig verdwenen. Door 's winters ook een deel ongemaaid te laten, geef je nesten in de stengel de kans om het volgende jaar met succes uit te komen. Door het in de winter overstaande deel elke drie jaar te wisselen (cyclisch gefaseerd) kan dichtgroei of te sterke verruiging voorkomen worden. Een voorbeeld van gefaseerd beheer ten gunste van bijen is sinusbeheer. [Klik hier voor meer informatie over sinusbeheer.](#) Sinusbeheer is alleen geschikt als er al een grote diversiteit aan planten is. Het is niet geschikt voor ontwikkelingsbeheer.
- **Maai in het najaar zo laat mogelijk.** Dit is uiteraard afhankelijk van het doel van het maaien. Indien het mogelijk is, heeft dit de voorkeur. Bijen hebben voedsel nodig van het vroege voorjaar tot de nazomer. Door laat te maaien hebben eenjarige planten in het voorjaar meer kans, omdat ze de tijd krijgen zaad te ontwikkelen en uit te zaaien, zoals Margriet, Peen, Slangenkruid en Zandblauwtje. Maai daarom bij voorkeur pas in september: de meeste bijensoorten hebben dan ook hun levenscyclus voltooid en de behoefte aan nectar en stuifmeel neemt af. Vaak heeft laat in het seizoen maaien ook als voordeel dat het bloeiseizoen wordt verlengd, omdat veel planten opnieuw gaan uitlopen en tot bloei komen. Klavers en composieten in graslanden kunnen nog lang doorgroeien tot oktober als je ze niet te vroeg maait, wat voor voedsel zorgt voor laatvliegers.
- **Gebruik het juiste gereedschap en machines.** Kies voor gereedschap dat de vegetatie snijdt in plaats van verhakstelt. Klepelen is bijvoorbeeld een vorm van maaien waarbij de vegetatie min of meer wordt stukgeslagen en al het maaisel blijft liggen. Dit zorgt voor verrijking van de bodem, waardoor de vegetatie sterk verruigt en dichtgroeit. Dit gaat ten koste van de soortenrijkdom en dus van de bijen. Op kleine schaal (tientallen m²) is dan de bosmaaier met mesblad heel geschikt. De zeis is ook een goed gereedschap, zelfs op grotere aaneengesloten stukken. Voor grotere stukken (duizenden m²) is een kleine trekker met cyclomaaier de beste optie (tov de messenbalk op een eenassige trekker). Zitmaaiers zijn ook vaak ongeschikt. Bloemrijke vegetaties worden te hoog en sommige soorten ook te houtig/dik om hiermee te maaien.
- **Gebruik je een bosmaaier?** Kies dan voor een slagmes: bij een draadloos wordt het maaisel meer versnipperd en is het lastiger om het bijeen te haren.
- **Aanbevolen maaihoogte is 10 cm:** het is niet erg als je soms dieper maait of de bodem raakt; hiermee creëer je open plekken wat weer resulteert in kieming.
- **Laat hier en daar ook meerjarige kruidenruigtes toe en maai daar niet:** Daar kunnen kruiden (inclusief distels en andere minder populaire planten) twee of drie jaar hun gang gaan zonder gemaaid te worden. Verschillende in stengels nestelende bijen, zoals bepaalde metsel- en maskerbij, profiteren hiervan.

(zie volgende pagina)

Bron: Cruydt-hoeck